
INFORME

Fase de mesures

Taula 4. Contaminació associada a practiques agrícoles i ramaderes

Àmbit: GIRONA

Febrer de 2021

Procés de participació del 3r cicle de la planificació hidrològica (2022-2027)

Crèdits

Agència Catalana de l'Aigua.

Iniciatives i Dinàmiques Comunitàries S. L.

Índex

1	Presentació	4
2	Aportacions	5
2.1	Mesures genèriques.....	5
2.1.1	Reducció nitrats d'origen agrari	5
2.1.2	Reducció plaguicides d'origen agrari	14
2.2	Participants	17
2.3	Valoració de la sessió	18

1 Presentació

L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) està implementant el procés participatiu amb relació a la tercera fase, fase de mesures, del 3r cicle de la planificació hidrològica. Aquesta planificació és l'eina per millorar l'estat ecològic de les masses d'aigua dels nostres rius, aigües subterrànies i costaneres, tal com diu la Directiva Marc de l'Aigua.

El context provocat per la Covid -19 va obligar a la conversió de les sessions presencials previstes inicialment en sessions en línia. Aquest informe correspon a la sessió realitzada al nucli territorial de Girona, que compren les conques del rec Madral, rec Sirvent, el Daró, la Muga, el Fluvià, el Ter, rieres del Cap de Creus, rieres del Montgrí-Empúries, rieres del Cap de Begur-Lloret de Mar.

La sessió va tenir lloc el dia 18 de febrer de 2021, de 18 a 20.30 hores. Els objectius eren realitzar observacions i aportacions amb relació a les mesures proposades per l'ACA a l'Esborrany del Pla de Mesures, així com proposar noves mesures que no contemplades en aquest eix temàtic.

La Taula de Contaminació associada a practiques agrícoles i ramaderes va reflexionar i debatre l'esborrany del programa de mesures per l'assoliment dels següents objectius ambientals:

- C5 Reducció nitrats d'origen agrari
- C6 Reducció plaguicides d'origen agrari

El document presenta, per blocs temàtics, les observacions i noves propostes de mesures amb relació a les mesures incloses a l'esborrany del Pla, ne aquest cas totes genèriques i susceptibles d'aplicació a qualsevol conca. En els casos en que amb relació a una observació realitzada per les persones participants hi ha comentaris o aclariments per part dels referents o professionals de l'ACA participants, aquesta es presenta en cursiva.

2 Aportacions

2.1 Mesures genèriques

2.1.1 Reducció nitrats d'origen agrari

Codi	Descripció mesura	Responsabl e
C5.001	Caracterització de zones amb presència de contaminació difosa per nitrats, distribució en l'espai i discriminació de l'origen del nitrogen, tant per aigües superficials com subterrànies	ACA
C5.002	Avaluació de les aportacions de nitrogen no agrari al medi hídic	ACA
C5.005	Actuacions en la millora de la gestió de la fertilització i les dejeccions ramaderes	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.007	Foment de la millora de la fertilització sostenible	DARP
C5.009	Gestió de les eines administratives de prevenció de la contaminació per nitrats	DARP
C5.010	Xarxa d'assajos sobre la fertilització orgànica i mineral en diferents cultius i zones agroclimàtiques	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.011	Seguiment de la qualitat del sòl	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.012	Pla de controls de condicionalitat en relació als nitrats	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.013	Fomentar la modernització de les instal·lacions, maquinària i	Departament d'Agricultura,

	dispositius per a la millora de la gestió de les dejeccions ramaderes	Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.019	Pla de controls de la gestió de les dejeccions ramaderes i la fertilització	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C5.022	Actuacions de prevenció i de millora de la valorització dels residus amb criteris agrònomic i de sostenibilitat. Control i traçabilitat de l'aplicació agrària de residus orgànics i gestors autoritzats	Agència de Residus de Catalunya*
C5.023	Revisió de la designació de zones vulnerables (2025)	ACA
C5.024	Anàlisi de les variacions de concentracions de nitrats a les aigües subterrànies. Mesura en continu de nitrats en emplaçaments amb particularitats especials	ACA
C5.025	Mitigació de la contaminació difusa per nitrats d'origen agrari, per mitjà de la recuperació de funcions ecològiques	ACA
C5.026	Actuacions en l'àmbit agrícola per a la protecció de les captacions d'aigua per a consum humà respecte a la contaminació difusa.	ACA
C5.027	Estudi retorns de rec	ACA
C5.028	Seguiment de les aplicacions de fertilitzants nitrogenats i gestió de dejeccions ramaderes	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural

APORTACIONS

Observacions

- Des de l'ajuntament de Capmany es comenta que al municipi hi ha una sol·licitud d'una granja i els preocupa molt el tema. Tot i això, mirant el llistat a l'Esborrany del pla de mesures es considera que **totes les preocupacions que tenia al cap ja les veu ben reflectides amb les mesures proposades.**
- **Es pregunta si el detall de les accions concretes de cadascuna de les mesures estan explicades en algun document.** Des de l'ACA s'explica que el programa de mesures consta de dos document. El document Esborrany del Pla de Mesures, amb l'listat de mesures encara en construcció; i l'Esborrany de Pla de Gestió, on es

contextualitzen les mesures en què s'ha fet en el cicle actual i que es farà en el 3r cicle. Aquests documents estan a l'abast de tothom a la plataforma [Participa Gencat](#).

- En relació a la **mesura C5.024. Anàlisi de les variacions de concentracions de nitrats a les aigües subterrànies**. Mesura en continu de nitrats en emplaçaments amb particularitats especials, es pregunta **quin és el criteri per triar les zones per l'anàlisi**. Es farà en zones directament depenents de captacions o bé es farà en zones amb problemàtiques globals importants, com Osona, que té una cabana ramadera molt gran i molta contaminació?

Des de l'ACA s'explica que s'han observat zones amb oscil·lacions del nivell de nitrats al llarg de l'any. Es vol conèixer millor les característiques del medi - com són i quin n'és l'origen- per després orientar millor les mesures de resposta i posar solucions. En tot cas, la major part de les mesures de recuperació vindran del DARP perquè la principal problemàtica són els nivells molts alts d'entrades de nitrogen al sistema.

- Hi ha qui destaca que li agrada força la **mesura C5.025. Mitigació de la contaminació difusa per nitrats d'origen agrari, per mitjà de la recuperació de funcions ecològiques** perquè **és una bona solució i té una bona partida pressupostària**. Les mesures haurien d'anar en aquesta direcció. En aquest tema, el problema són les limitacions de les mesures que es poden fer en les aigües subterrànies en comparació amb el que es pot fer a l'ecosistema superficial. En tot cas, es coincideix que la descontaminació d'aqüífers sempre ha d'anar lligada a actuacions per aturar l'entrada de contaminants.
- En les mesures proposades **es parla de pesticides però, en canvi, no es fa cap referència als antibiòtics**. Es pregunta quin és el motiu i si s'ha plantejat fer estudis en aquest àmbit. *Es respon que en la xarxa de control de l'ACA es van fer proves d'antibiòtics al seu dia, però no són paràmetres que s'hagin incorporat.*
- Es percep que es demanen molts esforços a les activitats agràries - , almenys al Baix Empordà- que no són un sector que estigui en una situació econòmica especialment bona, i en canvi a altres sectors no es demana tant.

Noves mesures

- L'any 2016 el Departament de Territori va realitzar unes trobades per fer un pla director de granges, que hauria d'haver ajudat a limitar la problemàtica dels nitrats, però va quedar aturat. Arrel d'aquesta observació, es pregunta **quin és el nivell d'interacció entre l'ACA i el DARP**, i si es coopera directament. Es proposa **buscar sinergies entre tots els agents que hi treballen a l'àmbit**, perquè la sensació es que cadascú va per la seva banda. Es considera que és un problema que o es resol a nivell de país, que implica cooperant tots junts, o no ho resoldrem.

Des de l'ACA es comenta que se'ls va convocar i van treballar, però no tenen més informació. S'està d'acord en que és un tema que cal treballar-lo entre tots els agents. Des de fa uns anys, la relació és més estreta i es treballa força conjuntament a l'àmbit tècnic, especialment des que es va iniciar el projecte comú de conques. Des de l'ACA es fan els mostrejos i s'indiquen els àmbits on hi ha les problemàtiques i el DARP

planifica i executa les mesures. Actualment l'ACA també indica els àmbits on les masses estan en pitjor estat i ells poden focalitzar la seva tasca en unes zones concretes.

- Osona té una problemàtica molt important de nitrats. Darrerament s'han afegit 3 zones vulnerables, han passat de 37 a 40 municipis afectats, d'un total de 50 municipis a la comarca. Aquesta dada permet dimensionar quina és la situació.

La competència és una part de DARP i una part de l'ACA. Si el DECRET 153/2019 s'apliqués i es controlés bé, s'aconseguiria limitar les aportacions que entren per dalt. Els aqüífers estan molt contaminats, en part per culpa de com estan construïts, ja que d'acord amb estudis realitzats la majoria estan oberts de dalt a baix i no entubats-connectats amb els aqüífers superficials. Per tot això, **cal és fer una actuació important de descontaminar l'aqüífer**. En cas contrari, no es resoldrà.

Des de l'ACA es coincideix en què la problemàtica de nitrats a l'àmbit territorial de Girona és molt important i sembla que no millora. Tot i això, segons l'últim IMPRESS les masses de Banyoles i la Garrotxa han millorat una mica i estan en bon estat i cal posar-ho en valor. En el cas d'Osona, és cert tant que és una de les pitjors zones de Catalunya, com que el sistema constructiu de les perforacions ha afavorit la propagació de la contaminació cap a les aigües subterrànies. Això dificulta molt la descontaminació i, a més, en aquest cas els processos són molt més lents.

La millora produïda al Pla de l'Estany i la Garrotxa es considera lògica donat que a Girona és el primer lloc on es van fer estudis i és capdavanter per intentar solucionar aquest problema. S'indica que en aquest moment hi ha dos normes noves del DARP importants:

- Una primera normativa sobre dejeccions ramaderes: ho posa més difícil als "pirates" que puguin fer aportacions desmesurades de dejeccions ramaderes on no toca, mentre que a qui ho fa bé no els afecta.
- La segona normativa sobre fertilitzants: obliga a la figura de l'assessor en fertilitzants.

Per tant, s'espera que igual que s'ha millorat al Pla de l'Estany i la Garrotxa, també es millori en altres zones.

- **La importància d'abordar els antibiòtics i, especialment, de les resistències als antibiòtics en ecosistemes aquàtics.** Actualment no està en cap legislació i, per tant, res obliga a tenir-ne un control. En 10 o 20 anys arribarà legislació europea que obligarà a veure què passa amb les dispersions de les resistències, especialment en els sistemes que són utilitzats per captació d'aigua potable. **Es proposa que s'ha de començar a actuar en aquest àmbit: de moment, l'interès pot ser més a nivell de recerca, però en el futur s'hauran de tenir en compte a nivell de legislació.** *Des de l'ACA es comenta que caldria mirar si el tema d'antibiòtics està recollits en alguna altra taula, al abordar les substàncies emergents. En tot cas, a dia d'avui no està*

recollit en cap regulació, en cap llista de substàncies. Actualment es fan estudis i proves, però es pensa que no es trigarà gaire a incloure's a alguna directiva i llavors caldrà sistematitzar el control.

- En referència a la mesura **C5.011. Seguiment de la qualitat del sòl**, s'apunta que en les anàlisis de sòls, fa 10 anys semblava que s'implementaria un control dels nitrats continguts en els sòls amb un mètode d'anàlisi. Aquest mètode permetria fixar uns límits des de l'administració, prendre mostres del sòl per conèixer les concentracions, mirar si s'havia abocat de més i aplicar les sancions corresponents en cas de superar els límits fixats. Però, a la pràctica no s'ha fet res i, per tant, **és impossible controlar l'abocament incontrolat de purins als camps**, perquè quan es fa il·legalment no es pot controlar. Quan una entitat rep trucada d'abocaments als camps, algun cop els rurals hi van però no es pot demostrar res perquè no hi ha una legislació que contempli la concentració màxima de nitrats en el sòl i un sistema de sancions per qui no compleixi. Per tant, **es proposa analitzar les concentracions, fixar límits, controlar els abocaments i sancionar quan correspongués**.

En relació a aquesta aportació, **una participant aclareix que en el nou Decret 153/2019 el control dels sòls ja està tipificat**. En concret en els articles 29 i 30 que fan referència a l'annex 9, indiquen com mostrejar el tema dels sòls. El problema, s'apunta, és que el DARP no té prou recursos humans per poder fer tots els controls. Està tipificat i, per tant, es pot sancionar, però hi ha pocs recursos.

- En relació amb les anàlisis de sòls, un altre participant comenta que l'article 51.3 del mateix decret estableix que el DARP només es compromet a fer l'anàlisi d'un 3% de les explotacions agràries. Això vol dir que cada 33 anys es farà una anàlisi d'una terra en concret. Per tant, es proposa **una nova mesura que consisteix en què el control de les dejeccions ramaderes no depenguin del DARP sinó de Medi Ambient o de l'ACA**. No té sentit, s'apunta, que el promotor d'augmentar la cabana ramadera tingui el control de les anàlisis del sòl.

Un altre participant respon que no és veritat que no s'estiguin fent anàlisis de sòls. Explica que si que se'n fan i la normativa si que especifica el límits, que són 170 quilos, i a l'explotació del participant en qüestió en els darrers 5 anys n'han fet 2.

- S'expressa la sorpresa per la **poca importància que s'ha donat en termes pressupostaris a l'avaluació de les aportacions de nitrogen no agrari al medi hídric** (mesura C5.002). Hi ha un problema important amb els sistemes de depuració d'aigües urbanes en poblacions petites que, al no estar obligades a fer control d'emissions de nitrogen i de fòsfor, aboquen quantitats desconegudes a rieres petites amb poca capacitat de dilució. Això suposa una aportació que, almenys, caldria poder caracteritzar per avaluar el seu pes en les diverses zones del territori.

És molt important saber d'on ve per poder actuar adequadament i prioritzar. No sempre el nitrats és d'origen agrari. **Caldria determinar bé l'origen dels contaminants**.

El sector agroramader no vol defugir la responsabilitat que li correspongui, però porta 15 o 20 anys treballant-hi, sap el que s'ha fet en els últims anys i es constata que la cosa no millora. Es posa com a exemple, un pou ben controlat, amb baixada del nivell de nitrats, i que després de passar el temporal Glòria han augmentat els nivells. Per tant, aquesta aigua i aquests nitrats venen d'altres fonts.

Es proposa potenciar aquesta línia d'estudiar les aportacions de nitrats d'origen no agrari augmentant el pressupost destinat. *Des de l'ACA es comenta que la idea és veure i quantificar el nitrogen no agrari que va al medi. La mesura proposa fer aquest estudi i tenir els números clars pel que fa a totes aquestes entrades per tenir clars els diversos orígens i poder saber per on anar.*

Pel que fa als **fangs de depuradora, sempre s'hi passa per sobre i és important perquè hi ha molts contaminants.** Hi van moltes de les substàncies que prenem els humans, com medicaments, drogues, etc. Es pregunta si se'n fa una depuració correcte o no gaire correcta. Se sap que s'estan fent estudis i caldria conèixer-ho. *Des de l'ACA es destaca que s'ha aconseguit tenir el 97% de la població sanejada. S'admet que localment en algun nucli petit potser aquest nitrogen pot tenir un efecte en funció d'on aboca, però per aquesta raó totes les mesures de sanejament de aigües residuals urbanes s'emporten el 40% del pressupost del cicle, per intentar cobrir al màxim el 3% de població no sanejada. Per tant, l'ACA està abocant recursos a controlar els orígens no agraris.*

- Es ressalta que **si s'han de fer isòtops per diferenciar l'origen agrari d'altres orígens, aquest mètode és caríssim. Per tant, caldria redimensionar el pressupost assignat.** *Des de l'ACA s'aclareix que cal tenir en compte dues partides. La mesura C5.001, de caracterització de l'origen dels nitrats, té un pressupost de 400.000€. i inclou analítiques isotòpiques i microbiològiques per discernir l'origen dels nitrats. I la mesura C5.002, per estudiar la carrega de nitrogen no agrari que va al medi, té un pressupost de 30.000€.*
- Respecte a la reducció de nitrats, el més coherent seria reduir l'aportació de nitrogen. En aquest sentit es troben a faltar mesures que parlin de canviar de model i reduir la cabana, especialment la porcina, per reduir l'entrada de nitrogen. Es planteja, com a nova mesura, **fer una auditoria de la plataforma Gestió de dejeccions i nitrogen (GDN), que agrupa tots els plans de gestió de dejeccions ramaderes, perquè els números no quadren.** Si agafem la suma de la generació de nitrogen de les dejeccions ramaderes que consta en els informes de sostenibilitat de 2017 i 2019, més el dels fertilitzants minerals, més altres com els fangs de depuradora, són superiors a la capacitat admissible de nitrogen per part dels cultius. Per tant, una auditoria permetrà avaluar si cal fer una reducció de la cabana perquè els nivells de nitrogen no són sostenibles ni admissibles pels cultius actuals.
- Es precisa que **en el tema dels purins tot el moviment d'entrada i sortida de porcs**

de la granja està controlat. Amb els quilos de pinso que han entrat es calcula què surt de nitrat i el pagès ha de justificar els camps a on ha anat a parar. Si els pagesos tenen dejeccions ramaderes, les aprofiten al màxim. És evident que hi ha un problema i que no millora, però es considera que l'ase dels cops no pot ser el sector agroramader.

El DARP realitza un control del que s'aboca. Es demana un registre anual de tots els adobs que es tiren, on quan i com. A més, fa un control dels gestors que venen adobs a la zona i ha de quadrar tot.

- Es proposa **esmenar els plans de dejeccions ramaderes**, donat que no compleixen ni amb l'annex 3 de la Directiva Europea de nitrats ni amb el Decret 153, perquè en el seu argumentari no inclouen tot el nitrogen provinent d'altres fonts. Els plans de gestió determinen finques, tipus de cultius i els topalls de nitrogen anuals, però ho fan com si estiguessin en una bombolla sense tenir en compte el nitrogen d'altres fonts no ramaderes. I, com que això no és així, i hi ha nitrogen d'altres fonts, el que **caldría és calcular els plans de dejeccions amb tots els nitrats que hi ha provinents de les diverses fonts**.

Un participant comenta que de les mesures genèriques que han sortit i dels comentaris realitzats, s'evidencia un desconeixement del món agrari i de la tasca del DARP. S'explica que el primer pla de fertilització nitrogenada es va fer al Baix Empordà l'any 2000. Per tant, porten 20 anys treballant-hi. També es comenta que és positiu que es deixi de criminalitzar el purí i valoritzar-lo com a adob aplicat correctament.

- Durant anys s'ha parlat de propostes tecnològiques per tractar els purins per tal de reduir la contaminació al medi del nitrat, i no s'ha millorat gens. Des de fa 20 anys, el Grup de Defensa del Ter analitza cada any els nitrats de les fonts de la comarca d'Osona i Lluçanès. Els resultats s'han mantingut sempre en la meitat de les fonts contaminades, sense veure cap millora. Amb aquests resultats, es valora que **l'única solució per acabar amb aquesta contaminació és la reducció dràstica de la cabana porcina**. Estem produint molt més nitrogen del que la terra pot absorbir. *L'ACA pot abordar en el seu pla de gestió la minimització de la problemàtica dels nitrats, però no pot entrar en reduir o no la cabana porcina.*
- La **mesura C5.025. Mitigació de la contaminació difusa per nitrats d'origen agrari, per mitjà de la recuperació de funcions ecològiques** es valora molt interessant. Es podrien fer actuacions de tractament directament a dins dels aqüífers. Per exemple, un estudi de 2007 va mostrar que la pirita de coure és com un enzim que serveix per processos naturals de bioremediació d'aqüífers amb nitrats. Aquest tipus de solucions no es veuen reflectides en l'Esborrany del Pla de mesures. Es proposa **obrir el ventall a aquestes altres opcions d'atacar directament els aqüífers contaminats amb remediació natural**.

Des de l'ACA s'apunta que són mesures basades en la natura, pensades per incidir en la part més superficial i la zona de connexió de les aigües subterrànies i superficials, no pas per recuperar aqüífers. Si tenim uns medis que contribueixen a fer una desnitrificació de forma natural, primer coneguem bé quins funcionen millor, i potenciem-los i, si cal, es posaran figures de protecció d'aquests àmbits.

Dit això, es comenta que efectivament no hi ha una línia de mesures per fer desnitrificacions in situ. La contaminació difosa està tan estesa, que fer-ho a escala d'aqüífer és molt complicat. Sí que tindria sentit fer-ho a l'entorn de pous de captació. Aquesta opció no està recollida però és una via que potser s'hi podria accedir a través de les ordres de subvenció d'abastament de l'Agència: en comptes de fer plantes de desnitrificació en superfície és fessin actuacions de desnitrificació in situ en el propi aqüífer.

Es pregunta si aquesta tecnologia de desnitrificació in situ està prou desenvolupada, si es coneix prou. *Des de l'ACA es comenta que cal defensar les desnitrificacions in situ, perquè si estem podent descontaminar medis contaminats industrialment per gasolines, hidrocarburs, etc., també s'hauria de poder fer amb nitrats. La diferència és que en un cas són àmbits reduïts i aquí tenim una contaminació generalitzada, però als voltants de zones de captació s'hauria de poder fer. Tenim proves pilot que han funcionat però, falta desenvolupar-ho al voltant de zones de captació.*

- Hi ha qui **no es mostra d'acord amb la proposta feta de descontaminar les aigües subterrànies**. Descontaminar aqüífers és una entelèquia, donat que gastar diners en treure aigua de sota terra per netejar-la quan per l'altra punta de l'aqüífer segueixen entrant els mateixos nitrats de sempre no serveix de res. Després de 30 anys del drama dels nitrats, es valora que la situació no és bona ni ho serà. Bona part dels aqüífers contaminats ja estan gairebé estables en la seva contaminació i van traient nitrats per les fonts, pels sobreeixidors i, més o menys, equival al que els entra dels camps, tot i que amb variacions. El problema està en que cada cop es fan més granges i la cabana porcina va creixent. Per **això no es troba bé intentar fer aquestes descontaminacions d'aigües subterrànies si no es limita el que hi entra**. S'afegeix que els que posen els nitrats no paguen els diners que costaria treure'ls. *Des de l'ACA es coincideix en que la principal manera de resoldre el problema és reduir les entrades de contaminant, primer tallar la font, i que es fa des del DARP, i la descontaminació d'aqüífers és una acció complementària.*
- Hi una gran complexitat en el grau de contaminació que han assolit els aqüífers que fa que sigui molt difícil de resoldre in situ. Tècnicament és difícil, tot i que algunes iniciatives estan en la bona direcció. Cal entendre que a nivell ecològic no són actuacions que permetin veure resultats bons a curt termini. Els processos naturals que tenen a veure amb la contaminació de l'aqüífer, que ve d'unes pràctiques agroramaderes descontrolades en el passat i que ara s'han començat a controlar, tenen uns ritmes molt lents. Per tant, s'ha de continuar treballant i tard o d'hora arribaran els resultats. En aquest sentit, **es proposa avançar en la digitalització del**

sector. El DARP no pot controlar dos cops l'any tots els camps de les zones vulnerables, però si es digitalitza segurament s'avançarà més, amb el control per GPS, etc. Com es deia abans, els que ho fan bé, ho estan fent bé i pagant-ho de la seva butxaca i malgrat això s'emporten la mala imatge.

S'aclareix que el pla de dejeccions ramaderes està digitalitzat i, segons estableix el Decret, el control de GPS ja es fa.

- Es destaca la importància de la recerca i la investigació per donar-nos eines. **Es proposa invertir en fer proves pilots dels centres de recerca sobre alternatives, i assegurar que no es quedin en un estudi pilot sinó que tinguin continuïtat en una acció real.** En aquesta línia caldria potenciar la col·laboració ACA-DARP per implementar mesures a partir de proves-pilot.
- La manera de **definir els purins com a un subproducte no és correcta perquè el que en realitat són un residu.** Els purins són la conseqüència de la industrialització de la cria dels porcs. Quan es crien de manera no industrial, i en comptes de netejar amb aigua es recullen els fems, són aquests el producte de les dejeccions ramaderes. En canvi, quan es crien industrialment, es neteja amb aigua, en compte de posar mà d'obra per recollir els fems i fer-los digerir naturalment. I els purins són aigua amb amoníac. Abocats als camps, fa impossible que les plantes puguin aprofitar aquest nitrogen perquè s'escola molt ràpidament. I això crea un cercle viciós en el qual estem encallats i que costa molt d'arreglar.
- També s'argumenta que en el problema dels nitrats d'origen agrari hi ha tres damnificats, l'ACA, els pagesos i el país, d'aquesta immensa indústria porcina que conceben els porcs com a maquinària. Perquè produeixen purins, els consideren subproductes de compte de residus i els aboquen als camps. S'exporta el 70% de la producció i ens quedem el 100% del residu. S'expressa que **el DARP no pot estar per damunt de l'ACA i el nou govern hauria de fer un Departament de medi ambient potent i amb un pressupost adequat.** Perquè avui dia els problemes mediambientals estan per damunt de la gran majoria de resta de problemes.

Des de l'ACA s'aclareix que el Pla de mesures és un instrument de mesures tècniques, per tant no hi haurà mai qüestions de com vols configurar un país. En aquest sentit es comenta el fet de no tenir un departament de medi ambient com a tal no vol dir que no s'estigui fent res en aquest àmbit. L'ACA pot dotar de recursos a les competències i actuacions que li son pròpies i establir complicitat amb altres departaments i agències perquè les polítiques que beneficien el vector aigua siguin les millor possibles. El Decret 153 segurament no és el que s'hauria volgut obtenir però és un avenç molt important. Estableix, per exemple, que, amb algunes excepcions, no està permès que el nitrogen procedent de les dejeccions provinents d'ampliacions o de noves activitats ramaderes es puguin abocar en zones vulnerables. I així s'està informant en tots els expedients. També es comenta que dels nous fons europeus que vindran, s'invertirà una part en les plantes de tractament de purins.

2.1.2 Reducció plaguicides d'origen agrari

Codi	Descripció mesura	Responsabl e
C6.001	Inspeccions del Sistema de vigilància de l'ús i la comercialització dels productes fitosanitaris en tot el territori català en funció de l'avaluació del risc	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C6.002	Analítiques de mostres de vegetals, sòls i aigua provinents de les Inspeccions del Sistema de vigilància de l'ús i la comercialització dels productes fitosanitaris en tot el territori català en funció de l'avaluació del risc	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C6.003	Programa PATT (Pla anual de transferència tecnològica) del Servei de Sanitat Vegetal (SSV) Divulgació de l'ús sostenible dels productes fitosanitaris	Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Rural
C6.004	Redacció d'informes anual o bianual que remetran al Servei de Sanitat Vegetal respecte de la detecció de compostos plaguicides en aigua (superficials o subterrànies) i la seva localització per tal que el SSV pugui adoptar les mesures adients (controls a les zones d'influència, etc.)	ACA
C6.005	Detecció de plaguicides en estudis d'investigació en zones d'especial interès	ACA
C6.006	Estudi de les propietats de mobilitat i degradació dels plaguicides susceptibles d'afectar les aigües subterrànies	ACA

APORTACIONS

Observacions

- Les mesures es veuen correctes, tot això s'està fent i ja està bé. No obstant, tot i que

més o menys està apuntat en les últimes mesures, faltaria que el Pla d'Acció Nacional (PAN) obliga a **fer analítiques, per controlar i saber què passa en el sòl**. És molt important saber si els productes que apliquem es degraden més ràpidament o més lentament.

Des de fa molts anys a les comarques de Girona està ben controlat. Els cultius que apliquen més productes ja estan amb producció integrada, en el cereals ja tenen també assessor i en el tema dels nitrogenats t'obliguen a tenir un assessor en fertilització. Per tant, el tema de contaminació en fitosanitaris està molt controlat i els nivells estan pràcticament al mínim permès.

- Es pregunta, en relació a la **mesura C6.004**. *Redacció d'informes anual o bianual que remetran al Servei de Sanitat Vegetal respecte de la detecció de compostos plaguicides en aigua (superficials o subterrànies) i la seva localització per tal que el SSV pugui adoptar les mesures adients (controls a les zones d'influència, etc.) i la **mesura C6.005**. *Detecció de plaguicides en estudis d'investigació en zones d'especial interès, quina és la freqüència de control i de mostreig que es farà?* Es respon que els mostrejos són semestrals i el que s'obté es deriva al DARP. Després es fa a la inversa, el DARP facilita els compostos que s'utilitzen i l'ACA va a buscar si es detecten o no.*
- En relació a la **mesura C6.006**. *Estudi de les propietats de mobilitat i degradació dels plaguicides susceptibles d'afectar les aigües subterrànies, es pregunta perquè es focalitza només en els plaguicides susceptibles d'afectar aigües subterrànies*. El comportament dels plaguicides a nivell superficial pot tenir efectes tant sobre l'ecosistema com sobre la salut humana. Tant la Directiva Marc de l'Aigua com la Directiva d'ús sostenible dels plaguicides obliguen a que a cinquanta metres d'un pou de boca no es pugui fer cap aplicació de fitosanitaris. Per tant, si això es compleix, no hauria d'haver-hi cap problema de contaminació d'aigua de boca.

Des de l'ACA s'explica que aquest estudi està orientat a conèixer millor la mobilitat d'aquests compostos en les aigües subterrànies i la seva persistència. Perquè hi ha compostos prohibits, com el glifosat, que encara el troben a les aigües subterrànies i en concentracions significatives. Per altra banda, també hi ha compostos nous que encara no es poden analitzar als laboratoris de l'Agència i s'ha de portar a laboratoris externs. La tasca és identificar i caracteritzar per conèixer la problemàtica.

En referència a aquests productes nous, per poder utilitzar un producte fitosanitari nou, aquest ha de tenir els límits màxims de residus (LRM) avaluats. Cada cop s'afina més l'anàlisi i per això no tots els laboratoris tenen la forma de mostrejar els productes més nous.

Nova mesura

- Una darrera aportació proposa que la **mesura C6.006. Estudi de plaguicides**, inclogui **conèixer millor les possibles conseqüències sobre el medi i l'ecosistema aquàtic.**

2.2 Participants

Van participar nou persones de les següents organitzacions:

- Ajuntament de Campmany
- Col·legi d'enginyers tècnics agrícoles i forestals
- Consell Comarcal d'Osona
- CT BETA - UVIC
- Grup de defensa del Ter (2)
- IAEDEN-Salvem l'Empordà
- Sindicat Joves Agricultors de Catalunya
- Universitat de Girona

2.3 Valoració de la sessió

Les persones participants podien valorar d'un a cinc els quatre següents aspectes de la sessió.

